پرونده

شکایت قطر به سازمان ملل از سختگیری سعودی‌ها در حج

همزمان با اینکه مشاور دیوان پادشاهی عربستان، دولت قطر را مسئول عدم حضور شهروندان این کشور در مناسک حج و عمره دانست، کمیته ملی حقوق بشر قطر در نامه‌ای به گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور آزادی‌های دینی و عقیدتی، از عربستان سعودی به دلیل سیاسی کردن فریضه حج شکایت کرد. در همین حال وزرای خارجه چهار کشور عربی در نشست خود اعمال تحریم‌های جدید علیه قطر را بررسی کرده‌اند.

کمیته ملی حقوق بشر قطر در نامه خود به گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور آزادی‌های دینی و عقیدتی به شدت از سیاسی کردن شعائر دینی و استفاده از آن برای تحقق دستاوردهای سیاسی انتقاد کرد و آن را نقض آشکار تمامی معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی دانست که بر آزادی شعائر دینی تأکید دارد. به نقل از شبکه الجزیره، در نامه کمیته ملی حقوق بشر قطر آمده است که مقامات سعودی از زمان آغاز محاصره قطر در پنجم ژوئن گذشته، اقداماتی را برای ممانعت از سفر شهروندان قطری جهت به جا آوردن مراسم حج تمتع و عمره اتخاذ کرده‌اند. در نامه این کمیته همچنین به اقدام مقامات سعودی برای وادار کردن اتباع قطری در ماه مبارک رمضان به بازگشت به کشورشان و ممانعت از انجام مراسم حج عمره و نیز مجبور کردن اتباع قطری برای ترک هتل محل اقامت خود اشاره کرده است. کمیته ملی حقوق بشر قطر همچنین تصمیم دارد شکوائیه‌ای به سازمان یونسکو ارائه و اقداماتی در رابطه با بین‌المللی کردن موضوع ممانعت شهروندان قطری از ادای مناسک حج انجام دهد. از سوی دیگر سعود القحطانی، مشاور دیوان پادشاهی عربستان با بیان اینکه کشورش مانع کسی برای ادای عبادت حج نمی‌شود، اعلام کرد که دولت قطر در برابر ملت خود مسئول غیبت آنها در مناسک حج و عمره است و با اکاذیب و ترساندن آنها مانع حضور زائران این کشور در مناسک حج شده است. وزارت حج عربستان با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که حجاج قطری باید با خطوط هوایی به مکه سفر کنند که با دولت عربستان قرارداد همکاری دارند. طبق این بیانیه شهروندان قطری باید با پروازهایی غیر از پروازهای فرودگاه بین‌المللی قطر وارد عربستان شوند. این بیانیه تأکید کرد: حجاج قطری فقط می‌توانند از دو فرودگاه جده یا مدینه وارد عربستان شوند و روادید سفر حج آنها نیز فقط در این دو فرودگاه صادر خواهد شد، یعنی اتباع قطر حق ندارند از هیچ فرودگاه دیگر عربستان برای ورود به خاک این کشور استفاده کنند. یک نمونه روشن از استفاده سیاسی عربستان سعودی از حج تهدید کشورهای آفریقایی توسط ریاض است. روزنامه فرانسوی «لوموند» اخیراً خبر داده بود عربستان سعودی کشورهای آفریقایی را که موضع سیاسی همسو در تحریم قطر اتخاذ نکرده‌اند، تهدید به عدم صدور ویزا برای شرکت در مراسم حج کرده است. عربستان یک کمپین سیاسی برای تحت فشار قرار دادن کشورهای آفریقایی آغاز کرده تا این کشورها روابط دیپلماتیک خود را با قطر قطع کنند، پیش از این در مجموع هفت کشور تسلیم خواسته سعودی‌ها شده‌اند، اما هنوز تعدادی از رهبران کشورهای آفریقایی از محاصره اقتصادی و سیاسی قطر حمایت نکرده و از این رو مورد تهدیدات گوناگون مقامات سعودی از جمله عدم صدور ویزای حج قرار گرفته‌اند. بر اساس گزارش این روزنامه فرانسوی، عربستان از تهدیدهای پنهانی چون پیچیده کردن فرآیند اخذ ویزا برای این کشورها استفاده کرده تا از این طریق کشورهای آفریقایی با جمعیت بزرگی از مسلمانان را تحت فشار شدید قرار دهد و قطر را در انزوای سیاسی و اقتصادی قرار دهد. تاکنون شش کشور آفریقایی شامل نیجر، موریتانی، سنگال، چاد، مصر و کومور، سفیران خود را از دوحه فراخوانده‌اند و برخی دیگر از کشورها چون جیبوتی که منازعات مرزی‌اش با اریتره با میانجیگری قطری‌ها همراه بوده است، ترجیح داده‌اند موضع آرام‌تری نسبت به این موضوع اتخاذ کنند تا از عواقب آتی آن جلوگیری کنند.

■ اجرای ۱۳ شرط و تحریم بیشتر

وزیر خارجه بحرین در پایان نشست وزرای خارجه چهار کشور عربی در منامه بر ضرورت اجرای خواسته‌های سیزده‌گانه این کشورها از قطر تأکید کرد. خالد آل خلیفه، وزیر خارجه بحرین روز یکشنبه در کنفرانس خبری که پس از پایان نشست وزرای خارجه چهار کشور در منامه برگزار شد، گفت که قطر باید تمامی بندهای سیزده‌گانه خواسته‌های چهار کشور را اجرا کند. عادل الجبیر، وزیر خارجه عربستان سعودی نیز تأکید کرد که عربستان با سیاسی کردن مسئله حج مخالف است. وی گفت که قطر باید دست از سیاست‌های تجاوزکارانه برداشته و سیاست‌های حسن همجواری را در پیش بگیرد و با افراطی‌گری و تروریسم مبارزه فعالانه و مؤثر داشته باشد. در همین حال روزنامه سعودی الحیاه - چاپ لندن و ریاض- به نقل از برخی منابع عربی حاشیه خلیج‌فارس نوشت که وزرای خارجه مصر، عربستان، امارات و بحرین دیروز در نشست خود در منامه اتخاذ تحریم‌های جدید علیه قطر را بررسی کرده و احتمال می‌رود که تحریم‌های جدید به تدریج اقتصاد قطر را دربر گیرد.

حاشیه

فساد مالی نخست‌وزیر صهیونیست‌ها را به خیابان کشید

هزاران صهیونیست شامگاه شنبه مقابل منزل افیخای مندلبلیت، مشاور حقوقی دولت رژیم صهیونیستی در شهر بتاح تکفا علیه بنیامین نتانیاهو تظاهرات کردند.

انعفال و تأخیر دادگاه‌های صهیونیستی در رسیدگی به اتهامات نتانیاهو در زمینه مفاسد اقتصادی صدای اعتراض صهیونیست‌ها را هم درآورده است. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی فسطین، تظاهرکنندگان که تعداد آنها به هزار و ۵۰۰ تن می‌رسید، خواستار بازجویی هرچه سریع‌تر از بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل به خاطر فساد مالی‌اش شدند. این چندمین بار است که علیه نتانیاهو تظاهرات می‌شود. ماه گذشته نیز صدها تن از صهیونیست‌ها در اعتراض به پرونده فساد مالی نتانیاهو به خیابان‌ها آمدند و ضمن سردادن شعارهایی علیه وی، خواستار برکناری او از قدرت شدند. پلیس صهیونیستی درباره این پرونده گفته که اتهام نتانیاهو مربوط به دو پرونده است، مورد نخست مربوط به دریافت سیگار و مشروبات گرانقیمت الکلی است که نتانیاهو و خانواده‌اش از دو تاجر گرفته‌اند و پرونده دوم نیز مربوط به توافق نتانیاهو با مالک «یدیعوت آحارانوت» یکی از بزرگ‌ترین روزنامه‌های اسرائیلی است که بر اساس آن این روزنامه متعهد شده تا در برابر اعمال محدودیت بر فعالیت روزنامه اسرائیل هیوم، اخبار بهتری از نتانیاهو را پوشش دهد. از سوی دیگر، ایهود باراک، نخست‌وزیر اسبق رژیم صهیونیستی روز شنبه تأکید کرد: «بنیامین نتانیاهو به منظور فرار از تحقیقات و بازجویی‌های جاری در مورد تعدادی از پرونده‌های فساد مالی آماده است اوضاع منطقه را ملتهب و متشنج کند.» وی در صفحه فیس‌بوک خود نوشت: «نتانیاهو یک بزدل و اقداماتش کاملاً نسنجیده است. رفتارهای او موجب نابودی‌اش می‌شود.» وی ضمن انتقاد از عملکرد کابینه امنیتی اسرائیل و تصمیمات نسنجیده آن افزود: «عملکرد اعضای کابینه امنیتی ضعیف است.» در سال‌های اخیر عملکرد نتانیاهو موجی از واکنش‌ها را در بین رهبران احزاب اسرائیلی برانگیخته است.

سیاست‌های تحریک‌آمیز امریکا مقابل کره شمالی، بحران را در شبه‌جزیره تشدید کرده است

مردم کره‌جنوبی: بمب اتم می‌خواهیم

گزارش یک

تحریکات امریکا علیه کره‌شمالی که باعث آزمایش‌های موشکی پیونگ یانگ شده تنش‌ها در شبه‌جزیره کره را به شکل بی‌سابقه‌ای تشدید کرده است. مردم کره‌جنوبی و مقامات این کشور از وقوع جنگ اتمی در منطقه نگران هستند و برای ایجاد موازنه در برابر همسایه شمالی از ساخت جنگ‌افزار هسته‌ای حمایت می‌کنند.

به گزارش «جوان»، زورآزمایی امریکا با کره‌شمالی در شبه‌جزیره کره نگرانی‌ها را در بین مردم و مقامات کره‌جنوبی افزایش داده است. در شرایطی که امریکا برای حمایت از کره‌جنوبی در مقابل تهدیدات اتمی پیونگ یانگ حضور قدرتمندی در منطقه دارد، اما مردم و مقامات کره‌جنوبی درصدد هستند توان دفاعی خود را در مقابل همسایه شمالی افزایش دهند. به گفته یکی از مشاوران امنیتی کره‌جنوبی، بر اساس نظرسنجی از شهروندان این کشور، بیش از نیمی از مردم کره‌جنوبی از دستیابی به جنگ‌افزار هسته‌ای حمایت می‌کنند. به گزارش ساندی اکسپرس، مون چونگ اون، یکی از مشاوران رئیس‌جمهور کره گفت که شعار «اول امریکا»ی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا سبب برانگیخته شدن این احساسات عمومی شده است. یون یانگ سئوک، نماینده پارلمان حزب آزادی کره نیز روز شنبه در سخنانی با تأکید بر اینکه کره‌جنوبی باید توان تسلیحاتی خود را افزایش دهد، گفت: «مردم می‌خواهند توازن قدرت بین جنوب و کره‌شمالی را به دست بیاورند و من نیز از این موضع حمایت می‌کنم.» لی جونگ کول، نماینده پارلمان ملی کره‌جنوبی هفته پیش در سخنانی گفته بود مؤثرترین بازدارندگی در مقابل سلاح هسته‌ای، خود سلاح‌های هسته‌ای است. او در جمع تعدادی از مستمعین در واشنگتن گفت: «ما نیازمند یک استراتژی مرحله‌بندی شده برای دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای هستیم که در فاز نهایی آن، ما باید تسلیحات مختص خودمان را توسعه دهیم.» به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس اینترنشنال، لی گفته است: ما در مرحله اول دنبال گفت‌وگو با کره‌شمالی هستیم که بر سر از بین بردن تسلیحات اتمی است، اگر به نتیجه نرسد، ما ساخت سلاح اتمی را در دستور کار قرار خواهیم داد. سئول بر این باور است که سامانه‌های دفاع موشکی امریکا از جمله سامانه «تاد» که اخیراً در خاک کره‌جنوبی مستقر شده، برای مقابله با تهدیدهای نظامی کره‌شمالی کافی نیستند و به همین دلیل به دنبال افزایش توان نظامی و تسلیحاتی خود است. گفته می‌شود یکی از گزینه‌هایی که سئول در نظر دارد، انتقال تسلیحات تاکتیکی امریکا به کره‌جنوبی است که در ماه آوریل توسط شورای امنیت کره‌جنوبی به دولت امریکا پیشنهاد شده است. امریکا تا سال ۲۰۰۱ سلاح‌های تاکتیکی در کره‌جنوبی داشته که پس از آن طی توافق «مشترک» این سلاح‌ها از کره‌جنوبی خارج شدند. طبق این توافق دو کره توافق کردند که به دنبال دستیابی، تولید و استفاده از این سلاح‌ها نباشند و بازفرآوری اورانیوم و پلوتونیوم را کاهش دهند.

■ قرارداد تاکتیکی با امریکا

کره‌جنوبی به دنبال انجام اقداماتی برای افزایش سایز و برد موشک‌های بالستیک خود در پی افزایش آزمایش‌های تسلیحاتی کره‌شمالی است. به گزارش خبرگزاری اسپوتنیک، واشنگتن به عنوان متحد اصلی سئول به صورت تاکتیکی موافقت کرده تا مذاکراتی را با کره‌جنوبی به منظور افزایش دسترسی این کشور به زرادخانه اتمی انجام دهد. بر اساس توافق موشکی دوجانبه میان سئول و واشنگتن در سال ۲۰۱۲ کره‌جنوبی باید پیش از افزایش زرادخانه اتمی خود از واشنگتن اجازه دریافت کند. ژنرال هربرت ریموند مک‌مستر، مشاور امنیت ملی امریکا شنبه اعلام کرد: «واشنگتن و سئول در حال انجام مذاکراتی هستند تا به این ترتیب به سئول اجازه داده شود زرادخانه موشکی و اتمی خود را افزایش دهد.» امریکا به عنوان متحد اصلی کره تلاش می‌کند در مقابل تهدیدات اتمی کره‌شمالی از این کشور دفاع کند و دونالد ترامپ در ماه‌های اخیر بارها هشدار داده است تمام تلاش خود را برای از بین بردن تهدیدات موشکی کره‌شمالی انجام خواهد داد. امریکا در ماه‌های گذشته برای اینکه نشان دهد برای مقابله با برنامه‌های موشکی پیونگ یانگ جدی است، تعدادی از کشتی‌های جنگی و هزاران نفر از نیروهای نظامی خود را به شبه‌جزیره کره اعزام کرد و همین مسئله نگرانی‌ها را نسبت به احتمال جنگ اتمی بین کره و امریکا بالا برده و بسیاری از کارشناسان نسبت به تحرکات امریکا در منطقه هشدار داده‌اند.

دورنما

داعش هدف بعدی حزب‌الله در عرسال لبنان

پس از شکست کامل جبهه النصره حالا نوبت به یکسره کردن کار داعش در شرق لبنان رسیده است.

منابع خبری گزارش دادند توافق حزب‌الله با جبهه النصره (شاخه سوری القاعده) در شمال شرقی لبنان در جریان است. بر اساس گزارش روزنامه «الشرق الاوسط»، بیش از ۵ هزار فرد مسلح و غیرمسلح اسامی خود را برای رفتن به سمت قلمون و ادلب ثبت کرده‌اند که توافق یاد شده شامل آزادی هشت اسیر حزب‌الله خواهد بود، پیش‌تر پنج اسیر بودند و درباره آنها توافق شده بود، اما سه عضو دیگر حزب‌الله نیز در درگیری‌های عرسال اسیر النصره شدند. همزمان که این توافق وارد مرحله اجرایی شده، نیروهای مقاومت خود را برای مرحله بعدی عملیات آماده می‌کنند. نیروهای حزب‌الله تاکنون با شبه‌نظامیان جبهه النصره در شمال شرقی لبنان درگیر بوده‌اند، اما حالا با شکست کامل این گروه نوبت به تروریست‌های داعش رسیده است. گفته می‌شود ۵۰۰ تروریست حدود ۲۰۰ کیلومتر از اراضی لبنان را که از شمال شرق عرسال تا ارتفاعات راس بعلبک تا ارتفاعات «القاع» امتداد دارد، اشغال کرده‌اند. منابع نظامی به الشرق الاوسط گفتند شرایط سابق اجازه آغاز این نبرد را نمی‌داد، اما امروز پس از نهایی شدن پرونده النصره در ارتفاعات عرسال آسان‌تر شده است. بنا بر این گزارش، ارتش دو طرح را برای این منظور آماده کرده است: الف) حمله و عملیات نظامی، ب) رسیدن به یک توافق و راه‌حل که منجر به خروج عناصر داعش از سوریه شود. عملیات حزب‌الله علیه تروریست‌ها در شرق لبنان و اکنش‌های زیادی در محافل رسانه‌ای و بین‌المللی داشته است. در همین راستا یک اندیشکده امریکایی با اشاره به پیروزی‌های نیروهای مقاومت حزب‌الله در عرسال نوشت: حزب‌الله لبنان با صبر راهبردی و آینده‌نگری به عنوان نیرویی فراملی جای خود را بین کشورهای منطقه حفظ می‌کند. اندیشکده امریکایی «قرن» در مطلبی پیرامون «نمایش قدرت منطقه‌ای حزب‌الله لبنان» نوشت: مبارزه حزب‌الله در ماه جاری علیه داعش و تروریست‌های شبیه به آنها به اندازه نبردهای کنونی در رقه و موصل مورد توجه قرار نگرفته، اما نشانگر تغییر مهمی در نظم خاورمیانه است. بر اساس این گزارش، حزب‌الله در اواخر ماه جولای و در کمتر از یک هفته به سرعت یک دژ تروریست‌ها را در شهر عرسال واقع در مرز لبنان و سوریه تصرف کرد. این در حالی است که این گروه قبل از آغاز این حمله هجمه سیاسی و تبلیغاتی بلندمدتی را سازماندهی و در نهایت عملیاتی نظامی را آغاز کرد که توسط ائتلافی نامتعارف، اما مؤثر از ارتش‌های متعارف و تحت رهبری یک بازیگر غیردولتی در میدان نبرد، عمل می‌کرد. به واقع، حزب‌الله حمله‌ای را هدایت کرد که در آن نبردهای دشوار نیروهایش در پنج سال و در خط مقدم جنگ در سوریه با حمایت ارتش‌های سوریه و لبنان را به تصویر کشید. در ادامه این مطلب با اشاره به اهمیت حضور نیروهای حزب‌الله در سوریه آمده است: حزب‌الله به یقین نقش مهم‌تری را نسبت به متحدان دیگر سوریه برای حفظ بشار اسد در قدرت که از سال ۲۰۱۱ آغاز شد، ایفا کرد. از آن به بعد نقش حزب‌الله در امور آموزشی و گاهی رزمی در کنار مبارزان یمن، عراق و سوریه گسترش یافته و البته این گسترش منطقه‌ای را تحت همکاری نزدیک با ایران برعهده گرفته است. این اندیشکده با اشاره به ناراحتی دولت‌های غربی از نقش حزب‌الله که در مواردی موجب لفاظی علیه این گروه شده، نوشت: حقیقت این است که حزب‌الله به عنوان یک بازیگر ملی و منطقه‌ای غیرقابل چشم‌پوشی که دارای عمق نفوذ، نگاه راهبردی و توانمندی است، از دل آشفتگی‌های سوریه پدیدار شده است. در ادامه این مطلب با بیان اینکه در نبرد عرسال، ارتش لبنان و سوریه که یکی مورد حمایت امریکاست و دیگری مورد حمایت ایران در کنار هم قرار گرفتند، آمده است: مبارزات حزب‌الله در عرسال نشانه‌های مهمی را از وضعیت نظم منطقه‌ای که همزمان با پایان جنگ در سوریه در حال شکل‌گیری است و نحوه پر شدن خلأیی که به واسطه دوری فزاینده امریکا از تحولات منطقه ایجاد شده، همراه دارد. بر این اساس، همکاری در عرسال به دلایل مختلف روندی قابل توجه است، به طوری که در نقش حزب‌الله (و به تبع آن ایران) در رهبری یک ائتلاف ضدتروریستی را به تصویر می‌کشد. حزب‌الله سال‌ها تلاش کرده دولت‌های غربی را متقاعد کند که شریک طبیعی در مبارزه جهانی علیه گروه‌های افراطی سرچشمه گرفته از محیط تکفیری است. این حمله همچنین توازن قدرت واقعی حزب‌الله در سوریه و لبنان را که در این دو مکان نیز مستقل عمل می‌کند، رسمیت می‌دهد. این در حالی است که حزب‌الله به اندازه کافی از قدرت سیاسی برای تعیین شرایط در دمشق و بیروت برخوردار است. در ادامه این مطلب آمده است: نبرد عرسال نشانه‌های زیادی را برای الگوبرداری از رشد نفوذ حزب‌الله در خود دارد. حزب‌الله، به عنوان نیروی فراملی- بین‌المللی می‌تواند جای خود را میان کشورهای منطقه حفظ کند. حزب‌الله صبر راهبردی، آینده‌نگری و چشم داشتن بر اهداف بلندمدتی که به صورت سازمانی از آن نفع می‌برد و به شرکای خود به ویژه ایران نیز کمک می‌کند به نمایش گذاشته است. این اندیشکده در خاتمه نوشت: به نظر می‌رسد پنج سال جنگ بین‌المللی مواضع منطقه‌ای حزب‌الله را تقویت و موجب تحکیم نظامی و سیاسی آن شده است.

گزارش ۲

«خروج از برجام» بر زبان عراقچی هم جاری شد

مضرات از منافع بیشتر شود در «خروج از برجام» تردید نمی‌کنیم

معاون وزیر امور خارجه می‌گوید که ایران به محض اینکه احساس کند منافع برجام از مضراتش کمتر است، تردیدی برای خروج از این توافق نخواهد داشت، ولی در این خروج در زمینی بازی نخواهد کرد که رئیس‌جمهور امریکا آن را تدارک دیده است.

حالا دیگر کارشناسان امریکایی هم تأیید می‌کنند که هدف بازی جدیدی که دولت امریکا آن را شروع کرده، وادار کردن ایران به خروج از برجام است تا آنگونه که عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه ایران گفته «هزینه از بین رفتن برجام» را به گردن ایران بیندازند. جیم دین، سردبیر نشریه «وترنزتودی» و جیم والش، محقق اندیشکده فناورزی ماساچوست در مصاحبه با شبکه «پرس تی‌وی» گفته‌اند که مقامات امریکا به ویژه جمهوریخواهان با وضع تحریم‌های جدید علیه ایران به دنبال خشمگین کردن مقامات ایران به منظور وادار کردن آنها به خروج از برجام هستند. دین معتقد است که مقامات امریکا به دنبال بهانه هستند، بنابراین به این آزمایش موشکی ایران پرداخته‌اند. والش نیز درباره خروج احتمالی امریکا از برجام هشدار داده و گفته چنین اقدامی ضربه بدی به اعتبار امریکا در صحنه جهانی وارد می‌کند. همچنین «کریستین ساینس مانیتور» در گزارشی با بررسی احتمال خروج امریکا از توافق هسته‌ای، آن را حلقه آخر از زنجیره اقدامات انزواطلبانه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور این کشور خواند که به عقیده تحلیلگران بین‌المللی، جامعه جهانی را علیه واشنگتن متحد خواهد کرد. عباس عراقچی نیز دیدگاه مشابهی دارد و در گفت‌وگو با برنامه نگاه یک سیما گفته که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا در تلاش است تهران را متهم به نقض توافق هسته‌ای کند تا بتواند از توافق هسته‌ای با ایران خارج شود: «ترامپ و ایالات متحده در کل ایران را مسئول شکست و نقض توافق هسته‌ای می‌دانند تا بتوانند از توافق هسته‌ای خارج شوند.» البته عراقچی گفته ایران در زمینی که ترامپ در حال تعریف کردن آن است، بازی نخواهد کرد: «می‌خواهند هزینه از بین رفتن برجام را به گردن ایران بیندازند و شرایط را به گونه‌ای طراحی کنند که ایران یا به مرحله احساسی و عصبانی بودن برسد یا منافع حاصل از برجام برای ایران اینقدر کم شود که تصمیم بگیرد از برجام خارج شود.» با این حال عراقچی تأکید کرده اگر زمانی فرا برسد و ایران به چنین نتیجه‌ای برسد، درباره خروج از برجام تردید نخواهد کرد: «جمهوری اسلامی ایران تا زمانی به برجام پایبند خواهد بود که از منافع برجام منتفع و بهره‌مند شود. هرگاه منافع برجام کمتر از مضرات و هزینه‌هایش برای ایران باشد، تردید نخواهیم کرد که از برجام خارج شویم، لذا آنها تلاش می‌کنند ما را به آن نقطه برسانند. ما در مقابل دشمنی آنها حتماً واکنش نشان خواهیم داد، ولی مسلماً واکنش ما هوشمندانه و کاملاً حساب شده خواهد بود و حتماً در زمین آقای ترامپ بازی نخواهیم کرد و حتماً اقدامی را نخواهیم کرد که خودمان به دست خودمان منافعی را که از برجام برای کشور حاصل می‌شود، کاهش دهیم.»

■ بازگشت هر تحریمی نقض فاحش برجام است

بر اساس گزارش فارس، عراقچی درباره نقض فاحش برجام نیز با بیان اینکه این عبارات در خود برجام وجود دارد، خاطرنشان کرد: برجام دو نقض را عنوان کرده، یک نقض و یک نقض فاحش. طبیعی است عدم اجرا ممکن است در هر شرایطی اتفاق بیفتد، ولی آنقدر جدی نباشد که کشورها بخواهند از برجام خارج شوند یا تعهداتشان را زیر پا بگذارند. تشخیص اینکه آیا نقض صورت گرفته یا نقض فاحش برعهده هیئت نظارت بر اجرای برجام است. عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای افزود: ما به عنوان وزارت خارجه به هیئت نظارت بر اجرای برجام گزارش می‌دهیم که این نقض‌ها صورت گرفته و نظر خودمان را درباره اینکه نقض است یا نقض فاحش هم ممکن است بیان کنیم، ولی تصمیم‌گیری درباره اینکه نقض صورت گرفته یا نه و آیا نقض فاحش است یا نه، با این هیئت است و واکنش نسبت به آن با هیئت نظارت بر اجرای برجام خواهد بود. عراقچی ادامه داد: این را ما تشخیص می‌دهیم که آیا نقض است یا نقض فاحش. بازگشت هر تحریمی نقض فاحش برجام است. عراقچی افزود: اگر به تدریج به نقطه‌ای برسیم که آنها به قدری افراد، شرکت‌های حقیقی و حقوقی را زیاد کنند که منافع ایران در برجام از بین برود، قطعاً ما در خروج از برجام تردید نخواهیم کرد، اما تا رسیدن به آن نقطه فاصله داریم.

نگاه

احمد کاظم‌زاده

اعتراضات پشت دروازه‌های عربستان

اقداماتی که عربستان بعد از به قدرت رسیدن محمد بن سلمان در عرصه سیاست داخلی و خارجی این کشور به‌عمل آورده است، نگرانی‌ها را در محافل عربی و حتی صهیونیستی که این روزها باب دوستی بین آنها گشوده می‌شود، درباره عواقب این اقدامات ایجاد کرده و کار به جایی رسیده است که در این محافل به روشنی درباره احتمال تکرار موج جدید خیزش مردمی موسوم به بهار عربی در عربستان هشدار داده می‌شود. به نوشته روزنامه رأی الیوم، عربستان و متحدانش به سرعت به سمت هرج و مرج خلاق و بهار عربی می‌روند و با پیگیری سیاست‌های این کشور این نکته روشن می‌شود که عربستان از تجارب سایر کشورها که از لحاظ زمانی و مکانی به آن نزدیک هستند و جوهره تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات سیاسی‌شان در تکرار اشتباهات، مشابه بود استفاده نکرده است؛ اشتباهاتی مانند استفاده از زبان زور و دخالت نظامی و سیاسی و نقض حاکمیت سایر کشورها و تکیه بر توهمات و دوری از واقعیت. حدود سه هفته پیش نیز مرکز مطالعات راهبردی «بیگن- سادات» رژیم صهیونیستی در جدیدترین پژوهش خود با طرح این سؤال که «آیا بهار عربی جدیدی در دروازه‌های خلیج فارس قرار دارد؟» نتیجه‌گیری می‌کند که نظام کنونی عربستان سعودی به شکل ویژه به علت اثرات ناشی از وخامت اوضاع اقتصادی، با خطر سرنگونی مواجه است. بر اساس این تحقیقات، اقتصاد عربستان سعودی در سال‌های اخیر به شکل بی‌سابقه‌ای بحرانی شده است و علل آن کاهش بهای نفت در بازارهای جهانی، کمک‌های مالی گسترده به نظام عبدالفتاح السیسی (رئیس‌جمهور مصر) که از سال ۲۰۱۳ حکومت را در مصر به دست گرفته و هزینه گسترده و هنگفت جنگ یمن به اضافه تمایل اعضای خانواده حاکم برای اندوختن ثروت شخصی است. در ادامه این گزارش تصریح شده که مقامات عربستان سعودی اقداماتی انجام داده‌اند که می‌تواند مردم این کشور را بر ضد نظام حاکم بشوراند و ممکن است خشم مردم و برگزاری تظاهرات گسترده را به دنبال داشته باشد، همانند آنچه در اواخر سال ۲۰۱۰ و اوایل سال ۲۰۱۱ در تونس، مصر، یمن، لیبی و سوریه رخ داد.

انتشار هر یک از این گزارش‌ها می‌تواند از ابعاد مختلف بررسی و تحلیل شود و امکان دارد انگیزه‌های متفاوتی نیز در ورای انتشار این گزارش‌ها باشد، اما نکته قابل توجهی که در این زمینه وجود دارد، اینکه عربستان در سال ۲۰۱۱ نیز با خیزش‌های مردمی روبه‌رو شد و دامنه خیزش‌ها بلافاصله به این کشور نیز کشیده و افزون بر این فرار بن علی به عربستان و اقامت وی و خانواده‌اش در این کشور و همچنین حمایت عربستان از رژیم مبارک تا آخرین دقایق سرنگونی وی موجب شد تنفر از عربستان در میان انقلابیون منطقه افزایش یابد. با این حال ملک عبدالله پادشاه وقت عربستان با اتخاذ تدابیری در عرصه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی توانست عربستان را از موج خیزش‌ها نجات دهد یا حداقل آن را به تعویق بیندازد، اما آنچه امروز عربستان را در برابر موج جدید تهدید می‌کند این است که محمد بن سلمان به صورت غیرمتعارف به قدرت رسیده و قدرت را در انحصار خود قبضه و رقبای خود را منزوی و خانه‌نشین کرده است، از دیگر سو جنگی بی‌پایان را بر یمن تحمیل کرده که علاوه بر شکست‌های نظامی حیثیت عربستان را در جهان به‌خصوص جهان اسلام بر باد داده است. در این میان ته کشیدن ذخایر مالی عربستان و به حراج گذاشتن چاه‌های نفتی در پوشش قطع وابستگی به درآمدهای نفتی زمینه‌ساز مشکلات اقتصادی شده و در عین حال آینده نامعلومی را پیش‌روی اقتصاد این کشور گشوده است. در چنین وضعیتی نگرانی‌ها در این‌باره افزایش یافته است و اگر موج جدید خیزش‌های مردمی موسوم به بهار عربی آغاز و به عربستان کشیده شود این کشور دیگر همچون گذشته نمی‌تواند خود را از آن خارج کند.

اخبار کوتاه

■ واکنش امریکا به اطلاعیه نیروی دریایی سپاه

نیروی دریایی امریکا در واکنش به اطلاعیه سپاه درباره اقدام تحریک‌آمیز امریکایی‌ها در منطقه نفتی- گازی «رسالت»، مدعی شد اقدام واشنگتن حرفه‌ای بوده است. روابط عمومی ناوتیپ ذوالفقار منطقه چهارم نیروی دریایی سپاه روز شنبه اعلام کرد: با گذشت چند روز از اقدام تحریک‌آمیز یک رزم‌ناو امریکایی در شمال خلیج‌فارس که با شلیک دو گلوله هوایی برابر شناور گشتی نیروی دریایی سپاه صورت پذیرفت، شناورهای امریکایی این‌بار در منطقه میانی خلیج‌فارس اقدام مشابهی را مرتکب شدند. با گذشت ساعاتی پس از انتشار این خبر، نیروی دریایی امریکا ضمن تأیید خبر نیروی دریایی سپاه، مدعی شده که اقدام نیروهای امریکایی اقدامی «ایمن و حرفه‌ای» بوده است. نیروی دریای امریکا مدعی شد: «نیروهای دریایی امریکا تلاش کردند تا تماس‌هایی برقرار کنند، اما پاسخی از قایق‌های ایرانی دریافت نکردند. به فاصله کوتاهی پس از آن، بالگرد امریکایی در یک فاصله امن، منور پرتاب کرد و پس از آن، قایق‌های ایرانی نزدیک شدن به ناو نیمیتز را متوقف کردند. ایان ام‌مک کانوگی، سخنگوی ناوگان پنجم دریایی امریکا مستقر در بحرین هم ادعا کرده که یکی از بالگردهای این ناوگان در «آب‌های بین‌المللی» در مسیر گشت‌زنی متوجه حرکت چند قایق ایرانی به سمت کشتی‌های امریکایی شد و امریکایی‌ها دیدند که ایرانی‌ها اقدام به استفاده از سلاح و شلیک به آب‌های مجاور کشتی‌های امریکایی کردند.

■ خاقان عباسی و شهباز شریف به جای نواز شریف

بعد از برگزاری اجلاس پارلمانی حزب مسلم‌لیگ، شاخه نواز شریف (حزب حاکم) پاکستان شاهد خاقان عباسی، وزیر نفت به عنوان نخست‌وزیر موقت و شهباز شریف به عنوان نخست‌وزیر این کشور معرفی شدند. نواز شریف که سرپرستی اجلاس پارلمانی حزب مسلم‌لیگ را به عهده داشت بعد از رأی مثبت تمام اعضای شرکت‌کننده در این اجلاس شاهد خاقان عباسی را به عنوان نخست‌وزیر موقت و شهباز شریف را به عنوان نخست‌وزیر پاکستان انتخاب کرد. روز سه‌شنبه ۱ آگوست اجلاس ویژه پارلمان پاکستان برای انتخاب نخست‌وزیر برگزار خواهد شد. عمران خان، رهبر حزب «تحریک انصاف» که رقیب حزب مسلم‌لیگ است، با انتقاد از نواز شریف برای انتخاب برادرش به عنوان نخست‌وزیر، سنت حکومت «سلسله‌های سیاسی» در پاکستان را نوعی سلطنت دانست.

■ رونمایی موشک جدید قاره‌پیمای چین

در نودمین سالگرد تأسیس ارتش چین، همزمان با برگزاری مراسم رژه از جدیدترین موشک بالستیک قاره‌پیمای این کشور در حضور رئیس‌جمهور رونمایی شد. به گزارش فارس، برای اولین بار همزمان با روز ارتش چین، مراسم با رژه نظامی برگزار شد. به نوشته خبرگزاری اسپوتنیک، در طول برگزاری رزمایش نظامی در چین، شی جینپینگ، رئیس‌جمهور چین حاضر بود و طی سخنانی تأکید کرد این کشور نیازمند ارتشی قوی‌تر از گذشته است. این رژه نظامی در نودمین سالگرد تأسیس ارتش چین برگزار شد و در این مراسم جدیدترین موشک بالستیک قاره‌پیمای چین به نام DF-31AG رونمایی شد.

■ بیکاری جوانان عربستانی نزدیک یک میلیون نفر شد

مرکز آمار عربستان اعلام کرد که تعداد بیکاران سعودی در سه ماهه اول سال ۲۰۱۷ به بیش از ۹۰۰ هزار نفر رسیده که این خشم و ابراز تأسف جوانان عربستانی را به همراه داشته است. شبکه روسیاالیوم گزارش داد که تعداد بیکاران و جوانانی که جویای کار هستند به ۹۰۶ هزار و ۵۵۲ نفر می‌رسد که از این میان ۷۵/۸۸ درصد آن زنان سعودی هستند و تعداد بیکاران مرد به ۲۱۹ هزار و ۱۷ نفر می‌رسد. فعالان سعودی در پی اعلام این آمار، به سرعت هشتگی را با عنوان «یک میلیون بیکار- نصف آنها دانشگاهی هستند»، در صفحات توئیتر خود به راه انداخته و نسبت به بیکاری ابراز تأسف کرده و برخی از آنها کارگران خارجی را در عربستان عامل بیکاری دانستند. حدود ۷۶ درصد از سعودی‌های در منطقه ریاض (۱/۱۵ میلیون نفر یعنی ۳۸ درصد کارگر) و (۱/۱۶ میلیون نفر) در دو منطقه مکه و الشرقیه مشغول کار هستند.